

[Αρχική Σελίδα](#) > [Νομοθεσία Και Νομολογία](#) > Δίκαιο ΕΕ

Δίκαιο ΕΕ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) διαθέτει δικό της νομικό σύστημα και δίκαιο — οι βασικοί κανόνες και αρχές θεσπίζονται στις ιδρυτικές συνθήκες. Η ΕΕ μπορεί να θεσπίζει νομικές και νομοθετικές πράξεις, τις οποίες τα κράτη μέλη οφείλουν να τηρούν και να εφαρμόζουν.

Το δίκαιο της ΕΕ είναι νομικά δεσμευτικό και διαθέσιμο στο κοινό σε όλες τις [επίσημες γλώσσες της ΕΕ](#). Μέσω του ιστότοπου [EUR-lex](#) έχετε πρόσβαση στο πλήρες κείμενο των νομικών εγγράφων της ΕΕ σε όλες αυτές τις γλώσσες και μπορείτε να κάνετε αναζήτηση για έναν συγκεκριμένο νόμο ή νομοθετική πράξη.

Πηγές του δικαίου της ΕΕ

Οι δύο κύριες πηγές του δικαίου της ΕΕ είναι το πρωτογενές και το παράγωγο δίκαιο.

Το πρωτογενές δίκαιο αποτελείται από συνθήκες που καθορίζουν το νομικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το παράγωγο δίκαιο αποτελείται από νομικές πράξεις που βασίζονται σε αυτές τις συνθήκες, όπως είναι οι κανονισμοί, οι οδηγίες, οι αποφάσεις και οι συμφωνίες. Επιπλέον, υπάρχουν οι γενικές αρχές που διέπουν το δίκαιο της ΕΕ, η [νομολογία](#) που αναπτύσσεται από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το [διεθνές δίκαιο](#).

Ειδοποιός διαφορά του δικαίου της ΕΕ είναι ότι είναι άμεσα εκτελεστό ενώπιον των δικαστηρίων των κρατών μελών της ΕΕ («άμεση ισχύς») και ότι ενδέχεται οι νόμοι των κρατών μελών της ΕΕ να μην εφαρμόζονται εφόσον αντιβαίνουν στο δίκαιο της ΕΕ («υπεροχή» του δευτέρου).

Πρωτογενές δίκαιο της ΕΕ (οι Συνθήκες)

Το πρωτογενές δίκαιο μπορεί να θεωρηθεί ως η υπέρτατη πηγή δικαίου στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Βρίσκεται στην κορυφή της ευρωπαϊκής έννομης τάξης και αποτελείται κυρίως από τις ακόλουθες [Συνθήκες](#):

- «ιδρυτικές» Συνθήκες: η [Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση](#), η [Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης](#) και η [Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας](#),
- τα πρωτόκολλα και τα παραρτήματα που προσαρτώνται στις Συνθήκες, οι συνθήκες προσχώρησης κρατών μελών στην Ευρωπαϊκή Ένωση και άλλες συνθήκες.

Από κοινού, οι Συνθήκες αυτές καθορίζουν την κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ της Ένωσης και των κρατών μελών, ορίζουν τη διαδικασία λήψης των αποφάσεων, τις εξουσίες των θεσμικών οργάνων της ΕΕ και το πεδίο των δραστηριοτήτων τους στο πλαίσιο κάθε τομέα πολιτικής.

Η πιο πρόσφατη αναθεώρηση του πρωτογενούς δικαίου της ΕΕ πραγματοποιήθηκε με τη [Συνθήκη της Λισαβόνας](#), η οποία τέθηκε σε ισχύ τον Δεκέμβριο του 2009 (οι προαναφερθείσες Συνθήκες περιλαμβάνουν τις τροποποιήσεις που επέφερε η Συνθήκη της Λισαβόνας).

Παράγωγο δίκαιο της ΕΕ (νομοθεσία, συμφωνίες, κτλ.)

Το παράγωγο δίκαιο αποτελείται από τις λεγόμενες μονομερείς πράξεις και συμφωνίες.

Οι μονομερείς πράξεις είναι κυρίως όσες απαριθμούνται στο άρθρο 288 της [Συνθήκης για τη λειτουργία της](#)

Ευρωπαϊκής Ένωσης: κανονισμοί, οδηγίες, αποφάσεις, γνώμες και συστάσεις. Επιπλέον, υπάρχουν συγκεκριμένες πράξεις που βασίζονται σε προηγούμενες Συνθήκες: για παράδειγμα, στον τομέα των ποινικών υποθέσεων εξακολουθούν να ισχύουν «αποφάσεις-πλαίσια» (είχαν εκδοθεί προτού τεθεί σε ισχύ η Συνθήκη της Λισαβόνας, όταν η δικαστική και αστυνομική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις υπαγόταν σε ειδικό καθεστώς — περισσότερες πληροφορίες για το θέμα μπορείτε να βρείτε στον ακόλουθο σύνδεσμο: [Σύνοψη — ποινικές υποθέσεις μέχρι τον Νοέμβριο του 2009](#)). Οι νομικά δεσμευτικές πράξεις που θεσπίζονται μέσω της νομοθετικής διαδικασίας (όπως είναι οι κανονισμοί, οι οδηγίες και οι αποφάσεις-πλαίσια) αναφέρονται ως νομοθετικές πράξεις ή «νομοθεσία».

Οι συμφωνίες περιλαμβάνουν τα εξής: διεθνείς συμφωνίες ή συμβάσεις που υπογράφηκαν από την Κοινότητα ή την Ευρωπαϊκή Ένωση και χώρα ή οργανισμό εκτός της ΕΕ, συμφωνίες μεταξύ κρατών μελών και διοργανικές συμφωνίες που συνάπτονται από διαφορετικά θεσμικά όργανα της ΕΕ.

Σύνοψη της νομοθεσίας και περαιτέρω πληροφορίες

Ο ιστότοπος [EUR-Lex](#), εκτός του ότι παρέχει τα πλήρη κείμενα όλων των νομικών εγγράφων της ΕΕ, περιλαμβάνει [«Σύνοψη της νομοθεσίας της ΕΕ»](#), η οποία παρουσιάζει τις κύριες πτυχές της νομοθεσίας της ΕΕ με συνοπτικό και ευανάγνωστο τρόπο. Υπάρχουν περίπου 2000 συνόψεις της νομοθεσίας της ΕΕ, οι οποίες ταξινομούνται σε θεματικές ενότητες που αντιστοιχούν στις [δραστηριότητες της ΕΕ](#). Οι ενότητες αφορούν διάφορους τομείς, από τη γεωργία μέχρι τις μεταφορές, και παρέχουν πλήρη και επικαιροποιημένη κάλυψη της νομοθεσίας της ΕΕ. Ωστόσο, δεν καλύπτονται νομικές αποφάσεις με προσωρινό μόνο ενδιαφέρον, όπως οι αποφάσεις περί επιχορηγήσεων.

Επιπλέον, η βάση δεδομένων [EUR-Lex](#) παρέχει τη δυνατότητα παρακολούθησης όλων των νομοθετικών προτάσεων κατά τη διάρκεια της διαδικασίας λήψης των αποφάσεων από τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, ενώ το [Europe Direct](#) συμπληρώνει τα παραπάνω προσφέροντας εύχρηστες συνόψεις από, ενίοτε, ιδιαίτερα εκτενή και τεχνικά νομοθετικά κείμενα της ΕΕ (απαντά επίσης σε ερωτήματα πολιτών αναφορικά με την ΕΕ).

■ Τελευταία επικαιροποίηση: 17/11/2021

Για τη διαχείριση αυτής της ιστοσελίδας υπεύθυνη είναι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Οι πληροφορίες που περιλαμβάνονται στην παρούσα σελίδα δεν απηχούν κατ' ανάγκη την επίσημη θέση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Παρακαλείσθε να συμβουλευθείτε την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου σχετικά με το καθεστώς πνευματικής ιδιοκτησίας που διέπει τις σελίδες των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων.